

LØRDAG DEN 8. OKTOBER KL. 11.00 I VALGMENIGHEDSKIRKEN - PROGRAMNOTER

KINESERIER OG FYRVÆRKERI PÅ SKOLEBAKKEN

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Tema. Variation 1-8 & Coda over "Là ci darem la mano" fra Mozarts "Don Giovanni" WoO 28 arr. for violin, klarinet og cello. (1795)

Priya Mitchell, violin

Reto Bieri, klarinet

David Cohen, cello

Da Beethoven i 1792 flyttede fra sin fødeby, Bonn, til Wien mødte han der en tradition for kammermusik for blæsere bl.a. dyrket af den nyligt afdøde Mozart. Det var oftest underholdende og let musik f.eks. i form af divertimentoer eller serenader, som vi kender det fra Mozarts *Gran Partita*, og Beethoven skriver frem til år 1800 flere mindre kompositioner for blæsere bl.a. den variationsrække, vi skal høre i dag. Den er - som obotrioen op. 87 - oprindeligt skrevet for to oboer og engelsk horn, men spilles altså her for en anden besætning, hvilket i øvrigt var en helt almindelig praksis også på Beethovens tid. Efter 1800 skrev Beethoven ingen kammermusik for blæsere.

Gennem hele livet dyrkede Beethoven variationsgenren – han efterlod sig hen ved 70 variationsrækker. I ungdommen hentede han især sine temaer fra andre komponister, sådan som det også er tilfældet her, men disse kompositioner gav han ikke noget opusnummer. Værket blev førsteopført ved en velgørenhedskoncert den 23. december 1797 til fordel for enker og forældreløse børn. Så sent som i 1822 forsøgte Beethoven at

få det udgivet hos C.F.Peters, men først i 1914 - 87 år efter komponistens død - udkom moderne til værket.

Først præsenteres temaet, hvorpå følger de otte variationer. Hele vejen igennem er temaet tydeligt tilstede, og temaets harmoniske bevægelser fastholdes. Det er ikke blandt Beethovens vægtigste værker, men det er charmerende højklassik.

Guillaume Connesson (1970-)

Disco Toccata for clarinet og cello (1994)

Reto Bieri, clarinet

David Cohen, cello

Guillaume Connesson er en af de meget lovende yngre komponister i Frankrig. Han er uddannet i Paris og har med sit meget individuelle og fængende tonesprog høstet megen anerkendelse.

Guillaume Connesson

En toccata er et virtuost og hurtigt stykke, som i improviseret stil udstiller musikerens tekniske kunnen, og sådan er denne komposition også. I et forrygende og

”fingerbrækkende” tempo flyger musikken festligt fra instrumenterne. Nyd det, så længe det er der – det varer desværre kun et par minutter.

Dragana Jovanovic (1962-)

”Duo Diverso” for piccolofløjte/fløjte/altfløjte og kontrabas

Janne Thomsen, fløjte

Zoran Markovic , kontrabas

Den 49-årige Dragana Jovanovic er en anerkendt serbisk komponist med bopæl i Beograd, og hun er desuden ”assistant professor” ved musikfakultetet på Beograds ”University of Arts”.

Dragana Jovanovic

Duo Diverso udnytter med sin folkemusikalske tone de klanglige forskelle på de tre forskellige fløjter og den dybe kontrabas, som snart spilles pizzicato (”knipset”), snart med bue. Stykket falder i tre afsnit (”satser”), hvor første afsnit indledes af altfløjte og pizzikeret bas i en balkanpræget dansemelodi, hvis rytme bliver stadig tydeligere, da et skift til piccolofløjten fører frem til et accelerando, som afslutter første del.

Med bue indleder bassisten anden del med en smuk, elegisk solo i et langsomt og roligt tempo. Da fløjten kommer til, er det i første omgang den almindelige fløjte, som dog snart afløses af den dybere klingende altfløjte i midterdelen af dette afsnit.

Sidste afsnit indledes med nogle djærve ”spillemandsakkorder” i kontrabassen, som fører os tilbage til dansemusikken. Heroverfor sættes den lyse piccolofløjte, og et fængende accelerando fører frem til stykkets rytmisk markante afslutning.

Pierre-Octave Ferroud (1900-1936)

Af: 3 pièces pour flûte seule. 3. sats "Toan-Yan" ("La Fête du Double Cinq")

(1920-1921)

Janne Thomsen, fløjte

Ferroud var en fransk komponist, som i en ung alder omkom ved en trafikulykke i Ungarn. Hans produktion er følgelig begrænset, men han har bl.a. skrevet en symfoni. De tre stykker for solofløjte, hvoraf vi skal høre det sidste, kaldes også "Orientalske stykker for fløjte", idet de alle henter deres inspiration i orienten i dette tilfælde i det gamle Kina.

Pierre-Octave Ferroud

Titlen "La Fête du Double Cinq" (egtl. "Dobbeltfem Festivalen"= "Dragebåds Festivalen"), hentyder til en årtusindgammel fest i Kina og mange andre lande i hele Asien, som fejres til minde om den patriotiske digter Qu Yuan (340-278 f. Kr.).

Han levede i en krigerisk tid, hvor landet var opdelt i syv dynastier, som indbyrdes bekæmpede hinanden. Han indtager i Kina som digter en stilling på linje med Homer, men fejres især som patriot og frihedshelt, idet han i 278 kastede sig i floden Milou for ikke at opleve sit land besat og erobret. Da de lokale hørte om hans selvmord, gik fiskerne i deres både for at lede efter Qu Yuans lig, mens folk på land kastede diverse fødevarer i floden for at holde fisk og andre dyr væk fra liget. I dag er det en folkefest med bl.a. kapsejladser og diverse rituelle ofringer af mad og vin.

Klassiske dage

HOLSTEBRO INTERNATIONAL MUSIC FESTIVAL

Dragebåds Festival i dag

Qu Yuan døde den femte dag i den femte måned efter månekalenderen, og dagen højtideligholdes hvert år med en ferie omkring denne dag – i år var dagen den 6. juni.

Man hører i musikken tydeligt, hvordan Ferroud bygger sin musik over forskellige gamle, kinesiske melodier, som giver musikken orientalsk farvning og atmosfære i de stadigt skiftende karakterer, rytmer og tempi. Det hele giver indtryk af en lang, improviseret kadence – som stiller store, tekniske krav til musikeren.

Toan-Yan, La Fête du Double Cinq

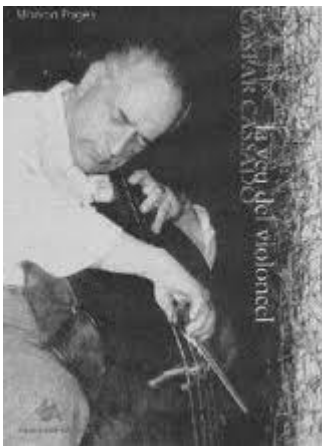
Gaspar Cassadó (1897-1966)

Suite for solocello (o.1925)

1. *Preludio-Fantasia - a Zarabanda*
2. *Sardana*
3. *Intermezza e danza finale – a jota*

David Cohen, cello

Gaspar Cassadó var spansk cellist og komponist. Som niårig spillede han ved en koncert, hvor den store cellist, Pablo Casals, var blandt publikum, og Casals tilbød straks at undervise ham. Hans fødeby, Barcelona, gav drengen et legat, så han kunne studere hos Casals i Paris. Han har en omfattende produktion af især værker for cello.

Gaspar Cassadó

En suite består af en række stiliserede dansesatser f.eks. Allemande – Courante – Sarabande – Gigue. Det er også tilfældet her.

Første sats har en frit fabulerende karakter med citater af Zoltan Kodály's cellosuite op. 8 og af den berømte fløjtesolo fra Ravels "*Daphnis et Chloé*". Zarabanda er en gammel spansk dans, som især var populær i det 16. og 17. årh. Den menes at stamme tilbage fra indianerne, og den blev anset for at være umoralsk og var derfor kontroversiel. Miguel de Cervantes mente således, at den "var opfundet i helvede". Den blev forbudt flere gange, men blev stadig brugt af mange også af kirken som en del af messen.

Klassiske dage

HOLSTEBRO INTERNATIONAL MUSIC FESTIVAL

Anden sats *Sardana* er en catalonsk ringdans fra Empordá regionen, hvor den var meget populær fra det 19. årh. Den blev et symbol på den catalanske nationalisme og blev derfor forbudt under Francos diktatur, men i dag anses den for at være en væsentlig del af den nationale kulturarv.

Der danses *Sardana* i Barcelona

Tredje sats *Intermezzo e danza finale – a jota* refererer igen til en dans – jota – som findes over hele Spanien, men formodentlig har sit udspring i Aragonien. Dansen er i 3/4 (eller 6/8) og har måske visse mindelser om vals, men den er meget mere varieret. Udformningen af jottaen varierer fra region til region, og der danses ofte i den pågældende regions dragter.

Der danses *jota* i Aragonien

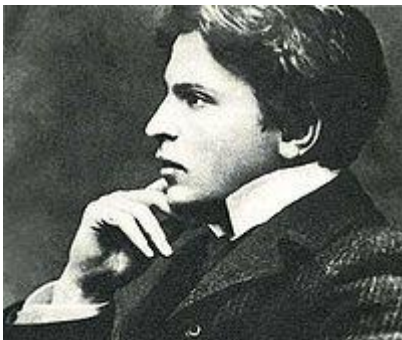
George Enescu (1881-1955)

Strygetrio for violin, bratsch og cello (1899)

Priya Mitchell, violin

Lars Anders Tomter, bratsch

David Cohen, cello

George Enescu som ung

Den rumænske komponist, violinist, pianist, dirigent og lærer George Enescu var et vidunderbarn, som allerede som femårig komponerede. Som syvårig kom han på konservatoriet i Wien, hvorfra han fik sit afgangsbrev med sølvmedalje før sin trettenårs fødselsdag. 1895 rejste han til Paris, hvor han bl.a. studerede komposition hos Jules Massenet og Gabriel Fauré.

Strygetrioen er et ungdomsværk uden opusnummer. Jeg kender ikke dette værk, men mange af Enescus værker var påvirket af rumænsk folkemusik, som det f.eks. er tilfældet i hans to *Rumænske Rapsodier* (1901-02) og mange andre. Hans værkliste er lang og omfatter symfonier, diverse orkesterværker, kammermusik, en opera, klavermusik og sange.

Han var i mange år en fejret dirigent i USA, hvor han også optrådte som violinsolist. Som lærer underviste han så betydelige navne som Yehudi Menuhin, Christian Ferras, Ivry Gitlis, Arthur Grumiaux m.fl.

Han boede dels i Paris og dels i Rumænien, indtil 2. Verdenskrig og den sovjetiske besættelse tvang ham til at opgive Rumænien, hvorefter han blev i Paris.

Georg Friedrich Händel (1685-1759)/ Johan Halvorsen (1864-1935)

Passacaglia fra Cembalosuite nr.7 i g-mol (1720)

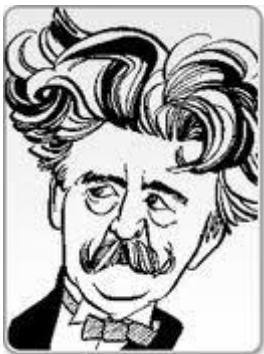
arrangeret af J. Halvorsen for violin og bratsch (1894)

Priya Mitchell, violin

Lars Anders Tomter, bratsch

Da Händel i 1720 udgav sine 8 store cembalosuites, var denne genre meget yndet og dyrket af flertallet af barokkomponister. Som oftest var sidste sats en hurtig Gigue (it. Giga), men i denne suite lod Händel denne sats efterfølge af en Passacaglia (fr. Passacaille) som slutsats. Passacagliaen formodes at have rod i en spansk dans.

Satsen er bygget over en fast harmonifølge - her på fire takter - som fundamentet for 16 variationer, som forløber i et rytmisk crescendo (kun var. 12 og 13 varierer det harmoniske grundlag lidt).

Johan Halvorsen

G.F. Händel

Halvorsens arrangement er noget særligt, fordi det ligestiller de to instrumenter violinen og bratschen fuldstændigt. Det er et virtuost værk, som stiller store krav til musikerne, bl.a. tror man ind imellem at høre en hel strygekvartet, fordi musikerne spiller med dobbeltgreb (dvs. at de spiller to eller flere forskellige toner på én gang). Det lykkes på fremragende vis Halvorsen at gengive og fastholde karakteren fra den oprindelige cembalosats, omend i ny iklædning.